

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

YATIRIMCI TAZMİN MERKEZİ

2020 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	6
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	7
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	8
7.	DENETİM BULGULARI.....	8
8.	EKLER.....	15

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 2: Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu.....	5

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirketi
GYMY	Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği
KBS	Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi
MYMY	Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
THKH	Tek Hazine Kurumlar Hesabı
YKF	Yatırımcıları Koruma Fonu
YTM	Yatırımcı Tazmin Merkezi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. İflas Dairelerince Hak Sahiplerine Süresinde Ödenmeyen Tutarların YTM'ye İade Edilmemesi Hususunda İcra Mahkemelerine Başvurulmaması
2. Muhasebe İşlemlerinde Bütçe Hesaplarının Kullanılmaması Nedeniyle Bütçe Uygulama Sonuçlarının Üretilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

30.12.2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından yatırım kuruluşlarının sermaye piyasası faaliyetlerinden kaynaklanan nakit ödeme veya sermaye piyasası aracı teslim yükümlülüklerini yerine getiremediğinin veya kısa sürede yerine getiremeyeceğinin tespit edilmesi hâlinde yatırımcıları tazmin kararı alınacağı düzenlenmiş, alınan bu tazmin kararı neticesinde yatırımcıların tazmin işlemlerinin yürütülmesi amacıyla da kamu tüzel kişiliğini haiz Yatırımcı Tazmin Merkezi (YTM) kurulmuştur.

YTM'nin hukuki temelini 15.12.1999 tarihli ve 4487 sayılı Kanun ile değişik mülga 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 46/A maddesi ile kurulan Yatırımcıları Koruma Fonu (YKF) oluşturmaktadır. Tüzel kişiliğini haiz olarak kurulan YKF'nin idare ve temsili, bir özel hukuk kişisi ve anonim şirket olan Merkezi Kayıt Kurulu AŞ'ye bırakılmıştır. 6362 sayılı Kanunla YKF'ye ait hak ve alacaklar ile borçlar YTM'ye devredilerek YTM kurulmuştur. YKF, hakkında tedrici tasfiye veya iflas kararı verilen aracı kuruluşların yatırımcılarına sadece hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ödeme ve teslim yükümlülükleri yönünden koruma sağlamakta iken; YTM, yatırım kuruluşlarının yatırımcılarına tüm sermaye piyasası faaliyetlerinden kaynaklanan nakit ödeme ve teslim yükümlülükleri yönünden koruma sağlamaktadır.

Kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurulan YTM'nin idare ve temsili kendi bünyesinde olmayıp SPK tarafından yerine getirilmektedir. Sahip olduğu tüzel kişiliği gereği, YTM kendi bütçesi olan müstakil bir kamu idaresi olup, kendi hak ve yükümlülükleri bulunan, mal varlığı edinebilen, kendi mali tablolarını, defter ve raporlarını üretebilen bir kurum olarak faaliyetini yürütmektedir. YTM'nin karar organı olan Yönetim Kurulu, SPK'nın karar organından oluşmaktadır. SPK Başkanı aynı zamanda YTM'nin Yönetim Kurulu Başkanıdır. YTM tarafından yürütülen iş ve işlemlerin SPK personeli ve bu iş için istihdam edilecek personel tarafından yerine getirilmesi esas olup, mevcut durumda YTM faaliyetleri SPK tarafından görevlendirilen Kurul personeli tarafından yürütülmektedir. Ayrıca YTM'nin görevlerine ilişkin çalışma usul ve esaslarını düzenleyen yönetmeliklerde, yönetmelik hükümlerinin SPK tarafından yürütüleceği; yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenlerin YTM tarafından SPK'ya bildirilerek tedbir alınacağı hüküm altına alınmıştır.

YTM'nin temel mevzuatı, 06.12.2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile 27.02.2015 tarihli Yatırımcı Tazmin Merkezi Yönetmeliği olup, anılan Yönetmelik'te YTM'nin görev ve yetkileri şu şekilde sayılmıştır:

- Kurulca Kanun çerçevesinde alınan tazmin ve tedrici tasfiye kararlarına ilişkin gerekli işlemleri yürütmek,

- Kanunun 13'üncü maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesinde, kayden izlenmeye başladığı tarihi izleyen yedinci yılın sonuna kadar teslim edilmediği için YTM'ye intikal eden sermaye piyasası araçlarının YTM hesabına geçmesine ve bunların satışına ilişkin işlemleri gerçekleştirmek,

- Kanunun geçici 3'üncü maddesi çerçevesinde Özel Fonun idare ve temsili ile Özel Fon malvarlığının yönetimini üstlenmek ve Özel Fon kapsamındaki diğer iş ve işlemleri yerine getirmek,

- Kanunun 83'üncü maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında, zamanaşımına uğrayan her türlü emanet ve alacakların YTM'ye gelir kaydedilmesine ilişkin işlemleri gerçekleştirmek,

- YTM gelirlerinin takip ve tahsili için gerekli işlemleri yapmak,

- YTM malvarlığını yönetmek ve değerlendirmek,

- YTM'ye ilişkin her türlü uyuşmazlığın adli ve idari merciler ile icra dairelerinde takibi ve çözümlenmesi amacıyla gerekli işlemleri yapmak,

- YTM'nin çalışma politikalarını belirlemek,

- Yurt dışı muadil kurumların katıldığı uluslararası teşekküllere üye olmak,

- Kanunun 128'inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi uyarınca, Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde, olağan genel kurul toplantısını kanuni süresi içinde üst üste iki hesap dönemi içinde yapmayan ve yönetim kurulu üyeleri kısmen veya tamamen Kurulca atanmış halka açık ortaklıklarda genel kurulun yetkilerini kullanmak,

- Mevzuatla verilen diğer görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

YTM'nin merkezinin İstanbul'a taşınmasına ilişkin iş ve işlemler tamamlanıncaya kadar YTM'nin merkezi Ankara'dır.

Yatırımcı Tazmin Merkezi Yönetmeliği'ne göre YTM'nin organizasyon yapısı; karar organı olan Yönetim Kurulu, YTM işlerinin yürütülmesinde Başkana yardımcı olmak üzere Yönetim Kurulu kararı ile atanan YTM Müdürü ve hizmet birimlerinden oluşur. Varlık Yönetim Birimi, Finansman ve Muhasebe Birimi, Tazmin ve Tasfiye Birimi, Hukuk Birimi ve Destek Hizmetleri Birimi olmak üzere beş hizmet birimi bulunmaktadır.

SPK karar organından oluşan YTM Yönetim Kurulu, YTM'nin bütçesini, mali tablolarını ve faaliyet raporunu düzenlemeye ve onaylamaya, taşınmaz satın alınması, kiralanması ve elden çıkarılmasına karar vermeye yetkilidir. SPK Başkanı aynı zamanda YTM'nin üst yöneticisi olarak Yönetim Kurulu Başkanıdır. Yönetim Kurulu, Başkan dâhil en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanmakta olup, kararlar en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla alınmaktadır.

YTM tarafından yürütülen iş ve işlemlerin SPK personeli ve bu iş için istihdam edilecek personel tarafından yerine getirilmesi esas olup, mevcut durumda YTM faaliyetleri SPK tarafından görevlendirilen Kurul personeli tarafından yürütülmektedir. Ayrıca YTM'nin, giderleri YTM bütçesinden karşılanmak üzere 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre hizmet sözleşmesi ile işçi statüsünde personel istihdam etme ve gerekli görülen durumlarda koşulları Yönetim Kurulu tarafından belirlenmek üzere dışarıdan avukatlık hizmeti temin etme yetkisi bulunmaktadır.

YTM'de tam zamanlı 12 kişi, yarı zamanlı 1 kişi olmak üzere toplam 13 kişi SPK tarafından görevlendirilmiştir. YTM faaliyetleri 1 müdür, 5 birim yetkilisi, 2 uzman, 3 idari personel ve 2 uzman hukukçu tarafından yürütülmektedir.

1.3. Mali Yapı

12.03.2020 tarih ve 7-YTM/43 sayılı YTM Yönetim Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan ve YTM Yönetim Kurulu Başkanı tarafından yürütülen "Yatırımcı Tazmin Merkezi Giderleri ile Bütçe Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge" ile kurum giderleri, bütçe ilkeleri ve muhasebe uygulamasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Söz konusu Yönerge'de, YTM'nin muhasebe sisteminin Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği

hükümleri çerçevesinde uygulanacağı; mali işlemlerin gerçekleştirilmesi ve muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin olarak da Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin uygulanacağı belirtilmiştir.

Yönergeye göre kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine göre yıllık olarak hazırlanan bütçe, ait olduğu yıl başlamadan önce Yönetim Kurulunca kabul edilip onaylandıktan sonra uygulanır. Bütçe içerisinde ödenek aktarma işlemini yapmaya Başkan yetkilidir. Kesin hesaba ilişkin olarak geçici ve kesin mizan, bütçe gelir ve gider kesin cetveli, faaliyet sonuçları tablosu ve bilanço Yönetim Kurulu'nun onayına sunulmak üzere nisan ayının sonuna kadar Finansman ve Muhasebe birimi tarafından hazırlanır.

Yatırımcı Tazmin Merkezi Yönetmeliği'ne göre YTM'nin gelirleri şunlardır:

- Yatırım kuruluşlarının yatıracığı giriş aidatları, yıllık aidatlar ve ek aidatlar,
- Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında verilen idari para cezalarının yüzde ellisi,
- Zamanaşımına uğraması üzerine YTM'ye gelir kaydedilen her türlü emanet ve alacaklar,
- YTM malvarlığının getirisi,
- Diğer gelirler.

YTM tarafından Kanun ve ilgili mevzuattan kaynaklanan görevlerin yerine getirilmesi amacıyla yapılan giderler ile genel yönetim giderleri YTM'nin malvarlığından karşılanmaktadır.

YTM'nin 2020 yılı bütçe gerçekleştirmelerine ilişkin tablolar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Kod	Ödenek Türü	Başlangıç Ödeneği (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme (TL)
01	Personel Giderleri	500.000,00	189.492,31
02	SGK Devlet Primi Giderleri	-	-
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	10.206.000,00	1.881.603,42
05	Cari Transferler	15.000,00	7.021,11
09	Yedek Ödenekler	100.000.000,00	-
	Toplam	110.721.000,00	2.078.116,84

YTM'nin 2020 yılı gider bütçesi 110.721.000,00 TL olarak kabul edilmiş olup, yıl sonunda bu ödeneğin 2.078.116,84 TL'si harcanmıştır. Bütçeye göre harcama oranının %1.8 olarak gerçekleşmesinin nedeni, yatırımların tazmini için ihtiyaten konulan ödeneğin

kullanılmamış olmasından kaynaklanmaktadır. Toplam bütçe giderinin %90'ını mal ve hizmet alım giderleri içinde bulunan görev giderleri oluştururken, geri kalan %10'u ise personel giderleri, mal ve hizmet alım giderleri, cari transferler, yolluk giderlerinden oluşmaktadır.

Tablo 2: Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu

Kod	Gelir Kalemleri	Tahmini Gelir Bütçesi (TL)	Bütçe Gerçekleşmesi (TL)
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	16.720.000,00	16.182.748,13
05	Diğer Gelirler	162.985.000,00	187.239.602,71
	Toplam	179.705.000,00	203.422.350,84

YTM'nin 2020 yılı gelir bütçesi 179.705.000,00 TL olarak kabul edilmiş olup, yıl sonunda 203.422.350,84 TL olarak gerçekleşmiştir. Bütçeye göre gelir gerçekleşme oranı %132'dir. 2020 yılı içerisinde gerçekleşen gelirin %8'i aidat gelirlerinden, %52'si faiz gelirlerinden, %31'i idari para cezası gelirlerinden, %8'i zamanaşımına uğrayan emanet ve alacaklardan elde edilen gelirlerden, geri kalan %1'i ise kaydileştirme gelirleri ile diğer çeşitli gelirlerden elde edilmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

12.03.2020 tarihli YTM Yönetim Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Yatırımcı Tazmin Merkezi Giderleri ile Bütçe Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge” ile kurum giderleri, bütçe ilkeleri ve muhasebe uygulamasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Söz konusu Yönerge'de, YTM'nin muhasebe sisteminin Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde uygulanacağı belirtilmiştir. 2019 mali yılı başı itibarıyla Say2000i'den Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS)'ye geçiş çalışmaları başlamış olup, geçiş süreci 01.10.2019 tarihinde tamamlanmıştır. Bu kapsamda harcama, ödeme emri düzenleme ve muhasebe uygulamaları KBS aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

YTM tarafından temsil ve idare olunan Özel Fon 15.05.2020 tarihi itibarıyla Tek Hazine Kurumlar Hesabı (THKH) sistemi uygulamasına dâhil edilmiş olup, vadesi dolan banka hesaplarının aktarım işlemi 30.09.2020 tarihinde tamamlanmıştır. YTM'nin diğer hesapları THKH uygulamasına dâhil edilmemiştir.

YTM, 5018 sayılı Kanuna tabi olmadığı için bu Kanunla öngörülen stratejik plan, performans programı ve faaliyet raporu hazırlanmamaktadır. Ancak, kendi mevzuatı gereği yıllık faaliyet raporunu hazırlamaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

YTM'nin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında bulunmaması ve bu konuda başka bir düzenleme de yapılmamış olması nedeniyle, Kurumda iç kontrol sisteminin kurulmadığı ve iç denetim mekanizmasının bulunmadığı görülmüştür. YTM'nin iş ve işlemleri SPK'nın denetimine tabi olup, SPK'nın denetim yapması her zaman mümkündür. Ancak SPK İç Denetim Birimi tarafından şimdiye kadar denetime tabi tutulmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Yatırımcı Tazmin Merkezi 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İflas Dairelerince Hak Sahiplerine Süresinde Ödenmeyen Tutarların YTM' ye İade Edilmemesi Hususunda İcra Mahkemelerine Başvurulmaması

YTM Özel Fonundan SPK tarafından yetki belgeleri iptal edilen aracı kurum yatırımcılarına iflas daireleri aracılığıyla 5 yıl içinde ödenmesi gereken tutarların söz konusu sürede ödenmemesi nedeniyle bazı iflas idarelerince YTM'ye iade edilmesi gereken tutarların iade edilmemesi ve iflas idarelerine yatırılan tutarların hak sahiplerine ödendiğine ilişkin ödemeyi tevsik edici belgelerin YTM'ye gönderilmemesi hususuna ilişkin olarak, YTM tarafından bir üst makam olan icra mahkemelerine gerekli başvuruda bulunulmadığı görülmüştür.

18.12.1999 tarihine kadar SPK tarafından yetki belgeleri iptal edilen 16 aracı kurumun yatırımcılarının sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan alacaklarının kısmen ödenmesi amacıyla, 15.12.1999 tarih ve 4487 sayılı Kanun'la İstanbul Menkul Kıymetler Borsası bünyesinde Yatırımcıları Koruma Fonu yönetiminde kurulan Özel Fon, 30.12.2012 tarih ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanun'un geçici 3'üncü maddesi ile YTM'ye devredilmiştir. 6362 sayılı Kanun'un geçici 3'üncü maddesi ve 09.11.2013 tarih ve 28816 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Fon Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre,

Özel Fondan hak sahiplerine ödeme yapılırken ödenecek tutarın hesaplanmasına yönelik işlemlerin iflas idareleri tarafından yerine getirilmesi, hesaplama işlemleri sonucunda oluşan listelerin iflas idareleri tarafından YTM'ye gönderilmesi, YTM tarafından gerekli kontroller yapıldıktan sonra hak sahiplerine yapılacak ödeme tutarının ilgili iflas idaresinin banka hesaplarına yatırılması, iflas idaresinin banka hesabına yatırılan tutarlardan 5 yıl geçmesine rağmen hak sahiplerine ödenmeyen tutarların YTM'ye iade edilmesi gerekmektedir.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun;

“İcra mahkemesi” başlıklı 4'üncü maddesinde, icra ve iflâs dairelerinin muamelelerine karşı yapılan şikâyetlerle itirazların incelenmesinin icra mahkemesi hâkimi tarafından yapılacağı, bu dairelerin gözetim ve denetimlerini yapacağı, idari işlerine bakacağı,

“Şikâyet ve şartlar” başlıklı 16'ncı maddesinde, İcra ve İflas dairelerinin yaptığı muameleler hakkında kanuna muhalif olmasından veya hadiseye uygun bulunmamasından dolayı icra mahkemesine şikâyet olunabileceği, bir hakkın yerine getirilmemesinden veya sebepsiz sürüncemede bırakılmasından dolayı her zaman şikâyet yapılabileceği,

“Şikâyet üzerine yapılacak muameleler” başlıklı 17'nci maddesinde, şikâyet, icra mahkemesince kabul edilirse şikâyet olunan muamelenin bozulacağı yahut düzeltileceği, memurun sebepsiz yapmadığı veya geciktirdiği işlerin icrasının emrolunacağı,

“İflas idaresinin vazife ve mesuliyeti” başlıklı 227'nci maddesinde ise icra mahkemesinin iflas idaresi üzerinde gözetim yetkisine sahip olup gerektiğinde iflas idaresini teşkil edenlerin görevine son verebileceği, iflas idaresini teşkil edenlerin kusurlarından ileri gelen zarardan sorumlu olduğu,

hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla, iflas idarelerine yatırılan tutarların hak sahiplerine ödendiğine ilişkin kanıtlayıcı belgelerin YTM'ye gönderilmesi ve 5 yıl içinde hak sahiplerine ödenmeyen tutarların YTM'ye iade edilmesi hususlarının YTM tarafından iflas müdürlüklerine defalarca yazılı olarak bildirildiği halde bazı iflas idarelerince yerine getirilmemesi nedeniyle icra mahkemelerine başvuruda bulunulabilecektir.

Yapılan incelemelerde, iflas idarelerine yatırılan tutarların hak sahiplerine ödendiğine ilişkin ödemeyi tevsik edici belgelerin YTM'ye gönderilmesi, 5 yıl içinde hak sahiplerine ödeme yapılmadığı hallerde de iflas idarelerinin banka hesaplarında bekleyen tutarların YTM'ye iade edilmesi hususlarının YTM tarafından iflas müdürlüklerine defalarca yazılı

olarak bildirildiği, yapılan yazışmalar sonucunda bazı iflas müdürlükleri tarafından 5 yıl içerisinde hak sahipleri tarafından talep edilmediğinden hesapta kalan 113 adet yatırımcıya ait 356.648,00 TL'nin YTM'ye iade edildiği, bazı iflas müdürlükleri tarafından cevap verilmediği, bazı durumlarda da iflas müdürlüklerince iş yoğunluğu gerekçesiyle iade talebinin yerine getirilemeyeceğinin bildirildiği, SPK tarafından yapılan incelemeler sonucunda bazı iflas müdürlüklerince hak sahiplerine ödeme yapıldığına ilişkin kanıtlayıcı belge sunulamadığından yatırımcılara ödenmediği anlaşılan 193 adet yatırımcıya ait 702.882,00 TL'nin YTM'ye iade edildiği, ancak ödeme tarihinden itibaren 5 yıl içerisinde alacaklılarca talep edilmeyen tutarların anılan süre sonunda YTM'ye iade edilmesi gerektiği halde 304 adet yatırımcıya ait 1.040.962,00 TL'nin iflas idarelerince halen iade edilmediği, konunun YTM tarafından YTM'nin bilgi/belge isteme, denetim yapma yetkisi bulunmadığından bahisle ve Özel Fon Yönetmeliği hükümlerinin SPK tarafından yürütüleceği yönündeki düzenleme nedeniyle gereğinin yapılması için SPK'ya bildirildiği, 2.11.2018 tarihli SPK Aracılık Faaliyetleri Dairesinin YTM'ye gönderdiği cevabi yazısında, iflas idareleri nezdinde Kurulun denetim gerçekleştirmesinin mümkün olmadığı, icra ve iflas dairelerinin denetimini yapmanın ve daire memurları hakkında ihbar ve şikayetleri incelemenin ve ceza verilmesi gereken hallerde evrakı ilgili makama intikal ettirmenin Adalet Bakanlığının görev alanına girdiği, Özel Fon Yönetmeliği uyarınca alacaklarda hak sahibinin YTM olduğu, bilgi/belge taleplerinin veya yasal takibe ilişkin işlemlerin kamu tüzel kişiliğini haiz konumdaki YTM'nin görev ve yetkisi dahilinde olduğu, bu hususlar dışında iflas idaresi müdürlükleri ve idari teşkilatlanma bakımından bağlı oldukları Adalet Bakanlığı nezdinde Kurulca yürütülmesi öngörülen hususlarla ilgili net ve açık bilgi verilmesi ve taleplerin iletilmesi halinde gerekli işlemlerin yerine getirilebileceğinin ifade edildiği, ancak sonraki süreçte YTM tarafından SPK'ya net ve açık bilgi verilmediği ve herhangi bir talepte bulunulmadığı tespit edilmiştir.

Her ne kadar YTM döneminde Özel Fon'dan iflas müdürlüklerine gönderilmesinin üzerinden 5 yıl geçip de hak sahiplerine ödenmediği halde iade edilmeyen tutar bulunmadığı, iade edilmeyenlerin YTM öncesi dönemde Özel Fon'dan ödenen tutarlar olduğu görülmekte ise de, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanun'un geçici 4'üncü maddesinde Yatırımcıları Koruma Fonuna ait hak ve alacaklar ile borçların YTM'ye geçtiği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla Yatırımcıları Koruma Fonu döneminde yapılan ve üzerinden 5 yıl geçtiği halde iade edilmeyen 304 adet yatırımcıya ait 1.040.962,00 TL'nin YTM'ye iade edilmesi hususunda sorumluluk YTM'ye aittir.

Özel Fon'a ilişkin olarak YTM'nin görev ve sorumlulukları Özel Fon malvarlığının yönetimi ve iflas idareleri tarafından bildirilen ödeme taleplerinin uygunsa yerine getirilmesi hususu ile sınırlı olup; hak sahiplerinin tespiti, ödenecek tutarın hesaplanması, hak sahiplerine ödeme yapılması ve üzerinden 5 yıl geçip de hak sahiplerine ödenmeyen tutarların iade edilmesi hususları iflas idarelerinin sorumluluğundadır. Her ne kadar YTM tarafından icra iflas dairelerinin iş ve işlemleri ile ilgili olarak icra mahkemelerine şikâyet yolunun, icra ve iflas dairelerinin İcra ve İflas Kanunu uyarınca belirlenen görevleri ile ilgili olduğu değerlendirilmekte ise de, İcra ve İflas Kanunu'nda icra ve iflas dairelerinin asli işlemleri ile diğer kurumlardan kaynaklanan işlemleri şeklinde bir ayrıma gidilmemiştir. Dolayısıyla 5 yıl içinde hak sahiplerine ödenmeyen tutarların YTM'ye iade edilmesi hususunun bazı iflas idarelerince yerine getirilmemesi nedeniyle, icra mahkemelerine şikâyet yolunun açık olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca şikâyet yoluna başvurulduğu halde icra mahkemeleri tarafından icra ve iflas daireleri nezdinde gerekli girişimlerde bulunulmadığı takdirde, 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 51'inci maddesi gereğince iflas idarelerinin idari teşkilatlanma bakımından bağlı oldukları Adalet Bakanlığı'na da şikâyet başvurusunda bulunulabilecektir.

Bu itibarla, SPK tarafından yetki belgeleri iptal edilen aracı kurum yatırımcılarının sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan alacaklarının kısmen ödenmesi amacıyla iflas dairelerine gönderilen tutarların hak sahiplerine ödendiğine ilişkin kanıtlayıcı belgelerin YTM'ye gönderilmesi ve 5 yıl içinde hak sahiplerine ödenmeyen tutarların YTM'ye iade edilmesi hususlarının bazı iflas dairelerince yerine getirilmemesi nedeniyle icra mahkemelerine yapılması gereken başvurunun YTM tarafından talebin SPK'ya iletilerek veya doğrudan YTM tarafından yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Muhasebe İşlemlerinde Bütçe Hesaplarının Kullanılmaması Nedeniyle Bütçe Uygulama Sonuçlarının Üretilmemesi

YTM tarafından yıllık olarak hazırlanan ve YTM Yönetim Kurulunca onaylanan Kurum bütçesi ile kurum hesapları arasında bağlantı kurulması amacıyla kullanılan bütçe hesaplarının kullanılmaması sonucunda, Kurum bütçesi ve kesin hesabı arasındaki bağlantının kurulamadığı, bu nedenle Kurum bütçe uygulama sonuçlarının üretilmediği görülmüştür.

12.03.2020 tarih ve 7-YTM/43 sayılı YTM Yönetim Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan ve YTM Yönetim Kurulu Başkanı tarafından yürütülen "Yatırımcı Tazmin Merkezi Giderleri ile Bütçe Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge" ile kurum

giderleri ve bütçe ilkeleri, bütçenin hazırlanması, kesin hesap, muhasebe sistemi ve kullanılacak belgelere ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Söz konusu Yönerge’de; kurum bütçesinin Yönerge’de belirtilen ilkeler doğrultusunda hazırlanacağı, Yönetim Kurulu tarafından görüşülüp onaylanan bütçenin uygulanacağı, yılsonunda kesin hesaba ilişkin geçici ve kesin mizan, bütçe gelir ve gider kesin hesap cetvelleri, faaliyet sonuçları tablosu ve bilançonun Yönetim Kuruluna sevk edilmek üzere izleyen yılın Nisan ayı sonuna kadar hazırlanacağı ve kurumun muhasebe sisteminin Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği (MYMY) hükümleri çerçevesinde uygulanacağı belirtilmiştir.

Kurum tarafından hazırlanan yılı tablo ve cetvellerin gerçek durumu yansıtabilmesi ve kurum gelir ve gider kayıtlarının, yılı başında hazırlanan bütçe ile bağının kurulabilmesi için MYMY’nin “Amaç” başlıklı 1’inci maddesinde işaret ettiği Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği (GYMY)’de yer alan çerçeve hesap planındaki 8 Bütçe Hesaplarının muhasebe kayıtlarında kullanılması gerekmektedir. Ayrıca GYMY’nin 16’ncı maddesinde belirtildiği üzere kamu hesaplarının malî yıl esasına göre tutulacağı, kamu gelir ve giderlerinin tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterileceği, bütçe gelirlerinin tahsil edildiği, bütçe giderlerinin ise ödendiği yılda muhasebeleştirileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda, bütçe hesaplarının nakit esasına göre, Kurum tarafından nakden veya mahsuben tahsil edildiği ya da ödendiği zaman kayıt altına alınması gerekmektedir. MYMY’nde de bütçe hesaplarının, kamu idarelerinin bütçe gelir ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya uygun olarak izlenmesi ve bütçe uygulama sonuçlarının üretilmesi için kullanılacağı; bütçe gelirleri hesabının, bütçe kanunu veya özel kanunları gereğince bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben yapılan tahsilatın izlenmesi için, bütçe giderleri hesabının da, bütçe kanunu ve diğer kanunların verdiği yetkiye dayanılarak nakden veya mahsuben yapılan bütçe giderlerinin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Kurum muhasebe kayıtları üzerinde yapılan incelemelerde; gelir ve gider işlemlerinde bütçe hesaplarının kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Buna göre Yönetim Kurulu tarafından onaylanan bir bütçeye sahip olan YTM’nin, bütçe uygulama sonuçları doğrultusunda anılan Yönerge hükümlerine göre kesin hesaba ilişkin geçici ve kesin mizan ile bütçe gelir ve gider kesin hesap cetvellerini hazırlaması muhasebe disiplini ve ilkeleri açısından mümkün değildir. Kurumun bütçe hesaplarını kullanmamasının bir sonucu olarak, bütçeye ilişkin gelir ve gider tahminlerini oluştururken gerçekleşen bütçe rakamlarından ziyade faaliyet hesaplarında kayıtlı tutarları dikkate aldığı görülmüştür. Bu nedenle Kuruma ait

muhasebeleştirme işlemlerinde bütçe hesapları kullanılmadığı için aynı yıl içinde nakden veya mahsuben ödenen ya da tahsil edilen kayıtlar ayırt edilememektedir. Devam eden bu uygulama sonucunda kurum tarafından tahakkuk ettirilen Sermaye Piyasası Kurulu tarafından kesilen idari para cezaları gelirleri ile bankalarda bulunan mevduatların yılsonu faiz gelirlerinin tahakkuku ait olduğu yılda faaliyet hesapları ile kayıt altına alınmakta ancak tahsil edildiğinde bütçe kaydı yapılmamaktadır. Gelirlere ilişkin tahsilatların müteakip mali yıllarda gerçekleşmesi durumunda ise tahakkukun ilgili mali yıl hesaplarında yer aldığı, ancak müteakip yıllarda yapılan tahsilatlarda bütçe hesaplarının kullanılmamasından dolayı ilgili yıl bütçe hesaplarında yer almadığı tespit edilmiştir.

Yönetim Kurulu tarafından çıkarılan ilgili Yönerge, Kurum giderleri ve bütçe uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemekte olup, Yönerge’de muhasebe sisteminin MYMY hükümleri çerçevesinde uygulanacağı açıkça ifade edilmektedir. YTM’nin yatırım yapmayan ve fon biriktiren bir kurum olması nedeniyle gelirlerinin %1,5 civarındaki bir kısmını harcamakta olduğundan finansman açığının oluşmayacağı görülmekte ise de, bütçeye ilişkin muhasebe hesaplarının kullanılması sadece finansman açığını kontrol amaçlı olmayıp, kurum tarafından planlamanın yapılabilmesini, Kurum bütçesi ile kesin hesap arasında bağlantının kurulmasını ve bütçe disiplininin oluşmasını sağlamaktadır.

Bu itibarla, Kurum bütçesiyle muhasebe işlemleri arasında kurulması lazım gelen ilişkinin kurulması amacıyla MYMY hükümleri gereğince kullanılması gereken 8 ana kodunda bulunan bütçe hesaplarının kullanılmaması sonucunda, bütçeye ilişkin gelir gider tahminleri oluşturulurken dikkate alınması gereken bütçe gerçekleştirmeleri tutarlarının doğru tespit edilememesine, ayrıca GYMY’de belirtilen ilke ve standartlara aykırı bir şekilde mali raporlama yapılmasına sebebiyet verilmiştir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>